

Predstavljen Prvi izveštaj
o sprovоđenju
Aкционог плана за мањине

Preispitati odredbe
oko registracije partija
мањина

30 Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

novembar 2016

Kujundžić Ostojić: Nosimo se hrabro sa problemima i posledicama

Manjinski i lokalni mediji
kao investicija u celokupne
društvene integracije

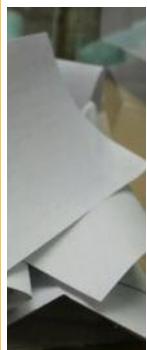
BNV
obeležilo
Dan Sandžaka

IZDVAJAMO

Pozitivan izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za manjine

U ponedeljak, 28. novembra 2016. godine, u Palati „Srbija“, Kancelarija za ljudska i manjinska prava predstavila je Prvi izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, za I i II kvartal 2016. godine.

Predstavljeno istraživanje „Politička participacija nacionalnih manjina. Izbori 2016“

Prilikom predstavljanja istraživanja „Politička participacija nacionalnih manjina. Izbori 2016“ ukazano je da je potrebno smanjiti broj potpisa za osnivanje političkih stranaka nacionalnih manjina i potpuno ukinuti obavezu prikupljanja potpisa podrške izbornoj listi ili partiji kao preduslova za učešće na izborima, kao i da broj stranaka nacionalnih manjina pokazuje tendenciju da interes jedne nacionalne manjine zastupa po nekoliko partija.

Oboležen nacionalni praznik Bunjevaca – Dan Velike narodne skupštine

Dan Velike narodne skupštine, jedan od četiri nacionalna praznika bunjevačke zajednice u Srbiji, obeležen je svečanom akademijom u Velikoj većnici Gradske kuće u Subotici, uz prisustvo visokih predstavnika Republike Srbije, AP Vojvodine, Grada Subotice, odnosno domaćina, Nacionalnog savita bunjevačke nacionalne manjine u Srbiji.

Oboležen Dan zastave

Nacionalni praznik Albanije Dan zastave i ove godine je obeležen u opština sa većinskim albanskim stanovništvom na jugu Srbije. Na zgradama opština u kojoj su Albanci većina u podne su pored srpske istakli i zastavu Albanije.

Ako imate pitanje vezano za funkcionisanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

UVODNIK 30

Pozitivni rezultati napretka

Ovaj mesec bismo mogli nazvati mesecom izveštaja o naprecima naše zemlje na putu ka Evropskoj uniji. Najpre smo dobili godišnji izveštaj Evropske komisije, a zatim kroz nekoliko nedelja i prvi izveštaj o ostvarivanju Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Oba izveštaja su u javnosti prezentovana kao veoma pozitivna.

Evropska komisija je ocenila da je naša zemlja relativno dobro napredovala u stvaranju efikasne tržišne privrede, reformi državne uprave, napretku u pravosuđu... Međutim, zabrinjavajuće niske ocene su date za poglavla 23 i 24. O ovim poglavljima pričamo od njihovog otvaranja i u javnosti je u velikoj meri stečen utisak da već svi znamo šta treba i kako da radimo, kako da menjamo ili primenimo zakone, ali izgleda da opet samo pričamo, ponavljamo naučeno, ali ne primenjujemo. Ili bar ne u očekivanoj meri. Kako se navodi u izveštaju, uspostavljen je zakonski i institucionalizovani okvir za poštovanje temeljnih prava, ali to još traži doslednu primenu, uključujući zaštitu manjina i grupa, koje su u najvećoj meri izložene diskriminaciji – Roma i pripadnike LGBT populacije.

Kada je reč o predstavljanju izveštaja o sprovođenju akcionog plana za manjine, direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, govori da je realizovano gotovo 80% planiranih aktivnosti za prvi i drugi kvartal. Napominjemo, da Akcioni plan obuhvata 115 aktivnosti koje treba da budu realizovane u narednom periodu. Poboljšanju položaja manjina trebalo bi da doprinesu i dva nova zakona – Zakon o zaštiti prava i sloboda i Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Iako još uvek nije sve idealno primetno je da je naša država prestala da gomila probleme ispod tepiha. Na sreću, jer u protivnom bismo se grabeći ka Evropskoj uniji spotakli o gomilu problema i pitanje je da li bismo imali snage da se podignemo.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Nosimo se hrabro sa problemima i posledicama

Opipadnicima nacionalne zajednice Bunjevaca ne znaju svi građani naše zemlje. Iako mala, manje vidljivija od ostalih nacionalnih zajednica, ipak neumorno radi na tome, da se razvija, da omogući jednak prava za pripadnike svoje zajednice i što je možda najvažnije, da sačuva svoj identitet, koji je dovoden u pitanje. Ovog meseca (26. novembra) proslavili su jedan od četiri nacionalna praznika – Dan Velike narodne skupštine. Pored ovog praznika Bunjevci još slave Veliko prelo (2. februar), Dan osnivanja bunjevačkog nacionalnog saveta (23. februar) i Dan dužnjance (17. avgust). Za najnoviji broj našeg Bilten govori Suzana Kujundžić Ostojić, predsednica Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine.

Kako biste opisali bunjevačku zajednicu i koja bi bila prva asocijacija na nju?

Za mene kao pripadnika je svakako naš maternji govor, odnosno štokavska ika-vica, a za nekog drugog, ko nas zna manje, više bi nas prepoznao po narodnim nošnjama koje su vrlo bogate, šarolike, po folklornim igram, kolima itd., ali mi, naravno, želimo i voleli bismo da nas više i bolje upoznaju svi stanovnici Srbije i šire i da pokažemo bogatu kulturu koju imamo.

Manjinske zajednice su u većini prepoznatljive po šarolikim nošnjama i igram. Ali nije sve tako „veselo“ kao njihove nošnje. Verujemo da je slična situacija i u vašoj zajednici.

Ostaću na tragu prvog pitanja. Bunjevačka zajednica je specifična po tome što je smeštena u dva grada. Najveći deo bunjevačkog stanovništva živi u Subotici i nešto malo u Somboru. Nekada nas je bilo dosta i na teritoriji južne Ugarske, oko Baje, u predelu Bajskog trokuta. Pro-

blemi koji su vezani za bunjevačku zajednicu vezani su u principu za sve zajednice u Srbiji, a to je odumiranje stanovništva, odlazak u inostranstvo, težak pronalazak posla itd. Svakako jedna istorijska činjenica, koja se dogodila 1945. godine, od-

Problemi koji su vezani za bunjevačku zajednicu vezani su u principu za sve zajednice u Srbiji a to je odumiranje stanovništva, odlazak u inostranstvo, težak pronalazak posla itd.

nosno dekret koji je tada Tito doneo, kad rat još nije bio ni završen, kada su svi Bunjevci trebalo da se izjasne kao Hrvati. Godine 1918. na ovom prostoru, o kom sam govorila, bilo je 84 – 85.000 Bunjevaca a danas se kao pripadnik bunjevačke zajednice izjašnjava svega 16.500 osoba. Dakle, problemi naše zajednice se prostiru i dalje u istoriju a neke od tih posledica nosimo i danas. Ali se sa svim nosimo vrlo hrabro. Što se tiče nacionalnog saveta ovo je treći saziv. Mogu reći da radimo sa tropcentrom većinom. Mislim da je to sasvim solidno i mislim da je u svakom nacionalnom savetu dobro da ima i dobri i jaku opoziciju, koju mi, naravno, imamo, a trudimo se da radimo s onim sredstvima koja dobijamo od Republike Srbije, od AP Vojvodine i nešto vrlo malo od grada, malo, jer nas više nema čak ni 10% u Subotici, i neka prava koja smo nekad imali, na žalost, više nemamo. Specifična smo nacionalna manjina i po tome što je za nas Republika Srbija matična država, dok većina nacionalnih manjina ima pomoć i drugih svojih zemalja. Dakle, kod nas je u pitanju kako puno volonterskog rada, kako puno ljubavi prema onom što jesmo i truda da bi to što uradimo bilo vidljivo i prepoznato.

Nedavno su predstavnici Nacionalnog saveta bunjevaca predali Pokrajinskom sekretarijatu za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama inicijativu koja se odnosi na asimilaciju Bunjevaca od 1945. godine. Da li nam možete reći nešto više o ovoj inicijativi?

Malopre sam se dotakla te teme. Zaista je teško opisati bunjevačku zajednicu i danas i nekad, a ne dotači se nečega što je, ja bih rekla, presedan. Ne znam ni za jedan narod na ovim prostorima da mu se tako nešto desilo. Mi smo 2006. godine pokušali sa istom inicijativom. Tadašnji saziv i uopšte politička konstrukcija u pokrajini nije imala razumevanja za to. Verujem, da će sada imati. Što se tiče se-

kretarijata odneli smo inicijativu i koliko smo informisani to ide svojim tokom i očekujem da će sve biti u redu. Šta je inicijativa i šta je poenta cele priče? Naravno, mi danas možemo da se izjašnjavamo kao Bunjevci. Tu odluku je prosto vreme izbrisalo, ali pošto je odluka doneta u istoj toj sali pre 72 godine, pošto je to sad telo koje je nastalo nakon onog vremena itd., postoji nešto što se

Bilo je toliko rehabilitacija, raznih ljudi, raznih događaja itd., i mi smatramo, da kao narod, isto to zaslужujemo i da bi bilo lepo kad bi neko posle toliko godina rekao izvinite, to nije trebalo da se desi i to je akt nasilja, to je akt asimilacije. To je jedino što tražimo.

zove moralna satisfakcija i čini mi se, da svaki pošten i „redovan čovik“ što bi mi Bunjevci rekli, teži ka tome. Bilo je toliko rehabilitacija, raznih ljudi, raznih događaja itd., i mi smatramo, da kao narod, isto to zaslужujemo i da bi bilo lepo kad bi neko posle toliko godina rekao izvinite, to nije trebalo da se desi i to je akt nasilja, to je akt asimilacije. To je jedino što tražimo. Mi ne možemo tražiti povlačenje, rekla sam zbog čega ne, ali da dobijemo jedan takav odgovor mislim da smo zasluzili.

Na vaše odgovore se nameće logično pitanje: Da li smatrate da Bunjevci

imaju ista prava kao i druge zajednice?

Rekla bih da prava postoje, zakoni postoje, ali kad krenemo da ostvarujemo ta prava onda je naš put obično malo duži i zaobilazan.

Nadamo se da je situacija što se tiče javnog informisanja bolja.

Imamo medije na našem maternjem jeziku. Naravno, to nisu kompletne medije. Imamo naše novine koje izlaze mesečno, kao i dečiji list. Još uvek se borimo da imamo i list za mlade, što je izrazito bitno i važno. Imamo i web sajt, zatim i radio emisije koje emitujemo na lokalnim radio stanicama. S obzirom na to da je Radio Subotica pametno ugašena više ne postoji prostor gde bi se to moglo raditi. Zatim, imamo emisiju na RTV Vojvodina jednom u dve nedelje u trajanju od pola sata. Volela bih kad bi bilo mnogo više i bilo bi potrebno, ali to je trenutno ono što imamo.

Da li po vašem mišljenju postoji šansa da sve manjine, ili bar veći deo, zajed-

nički nastupe na medijskom polju, kako bi bile vidljivije?

Svako na svom lokalnu je donekle zadovoljan u kojoj meri se govori o svojoj manjini. Lokal kod nas je malo razoren zbog novog zakona o informisanju, ali se nadam da će se negde naći neka spona i nešto rešiti. Što se tiče pokrajine mislim da, s obzirom na našu brojnost, s obzirom na brojnost svih nacionalnih manjina koje tamo postoje, sasvim solidno rade. Ali kad dođemo da javnog medijskog servisa onda mislim da je to nešto sasvim drugačije i tu se informiše, barem kad smo mi u pitanju, po principu senzacionalizma, odnosno samo kad je nešto ekstrem, kad se nešto dešava itd. i mislim da to nije dobro, jer onda ljudi kad čuju za Bunjevce a nažlost, danas ima dosta ljudi koji ne znaju ništa o ovoj nacionalnoj zajednici, onda tu u svesti ili podsvesti povezuju sa nekim stvarima koje definitivno nisu vezane za nas. Mi smo jedan vrlo pitom i dobar narod ravničarskog karaktera, ali dinarskog porekla.

Prvi izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za manjine

Izvor: Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Uponedeljak, 28. novembra 2016. godine, u Palati „Srbija“, Kancelarija za ljudska i manjinska prava predstavila je Prvi izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, za I i II kvartal 2016. godine.

Skup su otvorili Suzana Paunović, direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Čedomir Backović, pomoćnik ministra pravde i predsednik pregovaračke grupe za Poglavlje 23, Ivan Bošnjak, državni sekretar u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave i Andrea Oricio, šef Misije OEBS-a u Srbiji.

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava je istakla da je Kancelarija pripremila ovaj izveštaj, kao i da pruža tehničko-administrativnu podršku Vladinom Savetu za nacionalne manjine, koji prati sprovođenje Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Pored toga, direktorka je upoznala prisutne sa rezultatima prvog ciklusa izveštavanja o sprovedenim aktivnostima u I i II kvartalu 2016. godine – navodeći da se veliki broj dospelih i kontinuiranih aktivnosti (oko 87%) realizuje od strane blizu 80 nosilaca i partnera naznačenih Akcionim planom. Takođe, naznačila je da će daljem unapređenju sistema praćenja i izveštavanja o realizaciji Akcionog plana značajno doprineti i kontakt osobe,

određene ispred institucija zaduženih za sprovođenje aktivnosti u Akcionom planu, kao i da će Kancelarija u narednom periodu nastaviti da koordinira, podržava i unapređuje njihov rad i međusobnu saradnju.

Direktorka je istakla da je Kancelarija za ljudska i manjinska prava prvi izveštaj prevela na engleski jezik, ali da je u planu da se on prevede i na manjinske jezike koji su

planom za pregovaračko poglavlje 23. Predsednik pregovaračke grupe za Poglavlje 23 naveo je da usklađena metodologija praćenja realizacije Akcionog plana za nacionalne manjine i Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23 značajno doprinosi naporima za koordiniranim i unifikovanim delovanjem, koje Vlada preduzima na evropskom putu Srbije.

u službenoj upotrebi u Republici Srbiji. Direktorka je, ističući značaj rada nacionalnih saveta na unapređenju i zaštiti prava nacionalnih manjina, pozvala savete da i u budućnosti nastave da pružaju podršku realizaciji Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Pomoćnik Ministra pravde, Čedomir Backović, istakao je da je samim usvajanjem Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, Vlada Srbije ispunila jedan od zacrtanih ciljeva predviđenih Akcionim

Ivan Bošnjak, državni sekretar u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave, pozdravio je prisutne u ime predsedavajućeg Vladinog Saveta za nacionalne manjine, i obavestio ih da je Vlada, nakon pretходnih izbora, obrazovala novi Savet za nacionalne manjine, kojim će predsedavati ministarka državne uprave i lokalne samouprave, Ana Brnabić. Takođe, naveo je da će se u narednom periodu održati sednice Saveta, gde će se

razmatrati prvi Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Srbiji. Isto tako, istakao je da je u pretходnom periodu Vlada Srbije puno uradila na razvoju dijaloga i obezbeđivanju razvoja prava i sloboda nacionalnih manjina radeći sa Nacionalnim savetima na Akcionom planu za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, što i prvi izveštaj o njegovom sprovođenju jasno pokazuje.

„Poboljšanje položaja i integracije nacionalnih manjina je ključno za funkcionisanje inkluzivnog i demokratskog društva. Kao multikulturalno i multietničko društvo, Srbija je usvojila veoma napredan pravni okvir da bi osigurala zaštitu manjinskih prava, sprečila diskriminaciju po svim osnovama i pružila podršku boljoj integraciji ljudi iz manjinskih zajednica u politički i javni život. Usvajanje i implementacija ovog Akcionog plana kreće se upravo u tom smeru,“ rekao je šef Misije OEBS-a u Srbiji, ambasador Andrea Oricio.

Oricio je naglasio važnost sprovođenja mera i aktivnosti u cilju unapređivanja prava nacionalnih manjina, kao i posvećenost Misije podršci Vladi Srbije na ovom polju.

Preispitati odredbe oko registracije partija manjina

Potrebno je smanjiti broj potpisa za osnivanje političkih stranaka nacionalnih manjina i potpuno ukinuti obavezu prikupljanja potpisa podrške izbornoj listi ili partiji kao preduslova za učešće na izborima, kao i uvesti garantovano mesto u skupštini za brojčano malobrojne nacionalne manjine, rečeno je 3. novembra prilikom predstavljanja istraživanja „Politička participacija nacionalnih manjina. Izbori 2016“.

Na skupu je ukazano i da broj stranaka nacionalnih manjina pokazuje tendenciju da interes jedne nacionalne manjine zastupa po nekoliko partija. U Srbiji najviše registrovanih političkih stranaka ima bošnjačka nacionalna manjina a slede Romi, Mađari i Albanci.

Saradnica u Institutu za društvena istraživanja, Ksenija Marković, rekla je da u Srbiji ima upisano 108 stranaka, od kojih su 63 stranke nacionalnih manjina, što čini 60% registrovanih partija.

Ona je navela da prema rezultatima popisa iz 2011. godine u Srbiji živi više od 20 etničkih zajednica.

„Pored Srba koji su većinska zajednica, samo još tri etničke zajednice učestvuju u ukupnom stanovništvu sa više od 1%. To su Mađari, Romi i Bošnjaci, uz napomenu da je albanska nacionalna manjina bojkotovala popis“, rekla je Marković.

Prema njenim rečima, u odnosu na ukupan broj pripadnika nacionalne manjine, najviše registrovanih političkih stranaka ima bošnjačka nacionalna manjina (12), dok Romi imaju se-

dam stranaka, Mađari i Albanci po šest.

„Političke stranke nacionalnih manjina igraju značajnu ulogu u partiskom životu Srbije... Političke stranke u Srbiji su uglavnom monoetničke stranke i primarno predstavljaju interes jedne zajednice... Postoji tendencija rasta većinskih partija u poslednja tri izborna ciklusa, koje

„Zakon o osnivanju političkih stranaka iz 2010. stvorio je jednu situaciju neravnopravnosti... Za nove stranke formirana je kvota od 10.000 članova a za manjinske da svaki građanin mora da dokaže da ima biračko pravo, a taj dokaz košta 5 do 10 evra. Da bi se formirala jedna manjinska stranka potrebno je 1.000 potpisa i 1.000 potvrda da su ljudi u biračkom spisku“, naveo je on.

„To nigde na svetu nema osim u Srbiji... Ako se neko registrovao kao stranka, treba da ima slobodu izlaska na izbole i da izbore regulišu ko opstaje a ko ne opstaje. Mora da se ukinе ta obaveza naknadnih skupljanja potpisa, a pogotovo za manjine 10.000. Neke manjine nemaju ni toliko birača“, kazao je on.

Janjić je ocenio da bi se promenama značajno smanjio prostor za korupciju ili politički uticaj na izbole. Rekao je i da se postavlja pitanje ko je taj ko može napraviti manjinsku stranku i da je to teško regulisati jer je zakonodavac tu ostavio širok prostor.

Poslanik BDZ Sandžaka, Muamer Zukorlić, kazao je da su birački spiskovi vrlo osetljivo pitanje. „Mora se naći modalitet da te spiskove imamo stabilne, da se mogu dopuniti i da se eliminise obaveza redovnog upisivanja u birački spisak. To je nešto što isključuje veliki broj ljudi da izađu na izbole“, kazao je on. Zukorlić je naveo i da je bilo mnogo zloupotreba i da neke od njih često dolaze od lokalnih faktora koji su neposredno zainteresovani za izbole. „Naše je iskustvo da se neko i po tri puta upisivao u birački spisak“, naveo je Zukorlić.

Posmatranje predizborne kampanje političkih stranaka nacionalnih manjina sprovedeno od 25. marta do 21. aprila. Istraživanje su sproveli saradnici Foruma za etničke odnose u okviru projekta koji je finansirala Fondacija za otvoreno društvo.

uključuju pripadnike nacionalnih manjina, dok su multietničke partije više izuzetak nego pravilo“, kazala je ona.

Ksenija Marković rekla je da je na porast broja političkih stranaka nacionalnih manjina uticala afirmativna mera koja podrazumeva da je za registraciju političke stranke nacionalne manjine dovoljno 1.000 potpisa, dok je za stranke koje ne podeljuju primeni ove mere potrebno 10.000 potpisa.

Ona je kazala da broj stranaka nacionalnih manjina pokazuje tendenciju da u Srbiji interes jedne nacionalne manjine zastupa po nekoliko partija. Dodala je i da deo registrovanih partija nije aktivan.

Predsednik Upravnog odbora Foruma za etničke odnose, Dušan Janjić, kazao je da je 2010. godine donet niz zakona koji je kreirao današnju situaciju i da je potrebna izmena zakonske regulative.

Odbor za ljudska prava Završena konferencija o integraciji Albanaca

Izvor: Bujanovačke

Pisanjem preporuka nadležnim institucijama o sedam ključnih problema završena je dvodnevna Konferencija „Integracija Albanaca na jugu Srbije u svetu (ne)implementacije Vladinih

nog saveta Albanaca, Ragmi Mustafa.

Diskusije su pokazale važnost nastavka dijaloga između predstavnika Vlade Republike Srbije i lokalnih predstavnika Albanača oko nastavka implementacije

nja, prava na zvaničnu upotrebu jezika, pisma i nacionalnih simbola, decentralizacije u pravosuđu, ekonomije i regionalnog razvoja.

Drugog dana Konferencije učesnici su u okviru sedam panel grupa obradili preporuke i probleme navedenih oblasti, a dokumenta nastala na ovim panel grupama biće poslata nadležnim institucijama i ministarstvima kao i međunarodnim organizacijama.

Konferencija je realizovana kao poslednja aktivnost u okviru projekta „Jačanje stabilnosti na jugu Srbije kroz integraciju albanske nacionalne manjine“.

U okviru projekta održano je sedam javnih rasprava i isto toliko uličnih akcija, urađeno je istraživanje koje je usmereno na stepen implementacije tri dokumenta Vlade Republike Srbije koji se odnose na jug Srbije (Plan i program za mirno rešavanje krize na jugu Srbije, tzv. Čovićev plan 2001., Sporazum o rekonstrukciji Koordinacionog tela Vlade Republike Srbije za jug Srbije, 2009. i Plan sedam tačaka iz 2013.) kao i analiza koja precizno utvrđuje stepen integracije albanske nacionalne manjine u državne institucije.

Projekat je trajao godinu dana i podržan je od strane Ministarstva spoljnih poslova Švajcarske.

sporazuma vezanih za jug Srbije“ koju je Odbor za ljudska prava organizovao 22. i 23. novembra u hotelu Rozafa u Bujanovcu.

Prema saopštenju organizatora, konferenciji je prisustvovalo preko 150 predstavnika republičkih organa, ambasada i diplomatskih kancelarija, zvaničnika okružnih i lokalnih institucija iz opština Bujanovac, Preševo i Medveđa, kao i predstavnika organizacija civilnog društva i medija.

Na konferenciji su govorili i Philippe Guex, ambasador Švajcarske u Srbiji i Crnoj Gori, Ana Brnabić, ministarka državne uprave i lokalne samouprave Vlade Republike Srbije, Zoran Stanković, predsednik Koordinacionog tela, kao i Šaip Kamberi, predsednik opštine Bujanovac, Sćiprim Arifi, predsednik opštine Preševo, narodni poslanici Nenad Mitrović (SNS) i Fatmir Hasani (PDD) i predstavnik Nacional-

dogovorenih sporazuma za Jug Srbije.

Na Konferenciji su prezentovani rezultati projekta, preporuke nastale na održanim sedam javnih debata na teme bezbednosti, obrazovanja, kulture i informisanja, zdravstva i socijalnih pita-

IX Upravni odbor projekta „Ovde smo zajedno-Evropska podrška za inkluziju Roma“

Izvor: Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Otvaramoći IX sastanak Upravnog odbora projekta, direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, istakla je da su između dva sastanka Upravnog odbora postignuti novi rezultati na projektu.

Paunović je napomenula da je za 17 preduzeća koja zapošljavaju 60 Roma i Romkinja uručena oprema čija ukupna vrednost iznosi oko 375.000 evra, podsetivši da je održan Prvi sajam zapošljavanja pripadnika romske manjine. Na Sajmu su predstavljene najbolje prakse u zapošljavanju Roma i Romkinja, i po prvi put su uključene i velike kompanije i mladi.

Završen je proces sertifikacije pedagoških asistenata, njih 191 je primilo diplome o završenom programu. Time je završen višegodišnji proces i asistenti su postali deo obrazovnog sistema Republike Srbije, naglasila je Paunović.

U okviru projekta na konferenciji u Smederevu razgovaralo se o izazovima i šansama u inkluziji Roma. 32 lokalne samouprave su tom prilikom razmenile dobre prakse i iskustva sa drugim zainteresovanim opštinama. Uz to, potpisana je i Deklaracija o unapređenju položaja Roma na lokalnom nivou. Ovom prilikom je opština predstavljen i Vodič za osnivanje mobilnih timova koji treba da posluži širenju ovog vida lokalne saradnje.

Uspostavljena baza podataka za praćenje rezultata mera za inkluziju Roma na lokalnom nivou se intenzivno dopunjuje, a informacije iz ove baze utiče na kreiranje politika nacionalnih i lokalnih institucija, kao i na donošenje odluka donatora.

Paunović je ocenila da su veliki rezultati postignuti u jednoj od najkompleksnijih

oblasti, a to je stanovanje. Pored uspostavljanja Geografskog informacionog sistema za praćenje stanja u podstandardnim romskim naseljima, urađen je pregled i analiza svih do sada primenjivanih modela stanovanja u romskim naseljima. Izrađeno je 13 urbanističkih planova podstandardnih naselja u 11 opština. Zatim, u 14 opština je pripremljena tehnička dokumentacija za 20-ak infrastrukturnih projekata. Sa ovim projektima su se opštine prijavile na konkurs za fondove u okviru programa IPA 2013.

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava je istakla da su uspešno okončane komponente u vezi sa pristupom osnovnim pravima, kao i obuka za više od 70 nevladinih organizacija.

Paunović je istakla da je Vlada Republike

Srbije preuzeala da realizaciju započetih aktivnosti nastavi kroz Akcioni plan za primenu Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja do 2025. godine.

Ona je ukazala da u narednom periodu treba usmeriti pažnju na dalje podizanje kapaciteta jedinica lokalne samouprave da složeni posao u oblasti inkluzije Roma uspešno realizuju.

Živojin Mitrović, ispred Nacionalnog Saveta romske nacionalne manjine, naglasio je da je kroz ovaj projekat prvi put obezbeđena puna participacija pripadnika romske zajednice, od učešća u Upravnom odboru projekta do krajnjih korisnika.

Nikolas Bizel, šef prvog sektora operacija, ispred Delegacije Evropske unije u Srbiji je IPA 2012 ocenio kao jedan od najuspešnijih projekata u oblasti inkluzije Roma koji se sprovodi u Srbiji. On je pohvalio čvrstu upravljačku strukturu projekta i napore koje projektni tim preduzima u podsticanju ciljeva predviđenih ovim projektom.

Jan Lueneburg, šef odeljenja za demokratizaciju Misije OEBS u Srbiji, izrazio je zadovoljstvo dinamikom realizacije projektnih aktivnosti i posvećenošću svih resora i projektnog tima koji su uključeni u realizaciju ovog projekta. Lueneburg je istakao da će Misija OEBS nastaviti da pruža podršku programima inkluzije Roma, ali i programima u oblasti zaštite ljudskih prava svih nacionalnih manjina.

Lojd Tudik, menadžer projekta, detaljno je predstavio postignute rezultate projekta u prethodnom periodu, uz posebno isticanje teme stanovanja, kao oblasti u fokusu na ovom sastanku UO.

Zaštita nacionalnih manjina u Jugoistočnoj Evropi

Rezimiranje rezultata na lokalnom nivou i pronalaženje načina da se utiče na promene na strateškom nivou – iskušto zajedničkog regionalnog projekta Evropske unije i Saveta Evrope „Promocija ljudskih prava i zaštite manjina u Jugoistočnoj Evropi“

„Promocija ljudskih prava i zaštite manjina u Jugoistočnoj Evropi“ je zajednički projekt koji finansira Evropska unija, a sprovodi Savet Evrope. Ovaj program je obezbeđio spoj podrške na strateškom i lokalnom nivou, na osnovu preporuka tela za praćenje prema dvema relevantnim konvencijama Saveta Evrope: Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina (Okvirna konvencija) i Evropskoj povelji o regionalnim ili manjinskim jezicima (Povelja). To je bio glavni cilj i najveći uspeh – približavanje evropskih standarda i preporuka običnim ljudima koji se susreću sa pitanjima sa kojima se nacionalne manjine u svojoj sredini suočavaju svakodnevno i rešavaju ih. Slušajući njihove glasove i u kombinaciji sa našim naporima pokazalo se kako Savet Evrope može dodati stvarnu vrednost i odgovoriti na njihove potrebe.

U cilju uklanjanja barijera za manjine na lokalnom nivou, tokom tri godine, u periodu od 2014. do 2016. godine, projekat je realizovan u sedam korisnika, zemalja Jugoistočne Evrope – Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Srbiji, BiH jugoslovenskoj Republici Makedoniji i Kosovu.*¹

Nakon javnog poziva za izražavanje interesa, u okviru šeme malih grantova

(18.000 evra i 10% opštinskog doprinos), podršku je dobilo 35 opština u regionu (6 opština u Srbiji) u cilju rešavanja širokog spektra pitanja manjina na lokalnom nivou. Projekat je tako, na primer, doprineo potpunoj eliminaciji slučajeva

Ključ za uspeh ove regionalne inicijative jeste to što njen cilj nije bilo nametanje jednog univerzalnog rešenja za sve, zasnovanog na modelima razvijenih van regiona. Ni u jednom trenutku Savet Evrope nije nastojao da nametne kontrolisana rešenja, svestan značaja uticaja odgovarajućih strategija na individualnom nivou – pretvaranjem „vrednosti“ u nešto praktično i realno za pojedince, a znajući da se najbolje strategije razvijaju na osnovu povratnih informacija od tih pojedinaca, kroz istinski vid učešća.

napuštanja učenika pripadnika zajednice Egipćana u Tivtu iz škola, modernizaciji izdavanja opštinskih obrazaca i dokumenta na jezicima manjina u Subotici, formiranju centra za obuku u oblasti pisanja projekata za nacionalne manjine u Građići, učenju jezika za službenike u Puli, usvajanju prve opštinske strategije za uključivanje nevećinskih zajednica u Vučitrnu, kao i prekvalifikaciji i zapošljavanju žena, pripadnica nacionalnih manjina u Staro Nagoričanima.

Pored pružanja ove vrste podrške na lokalnom nivou, projekat je obezbedio pomoći i na višem strateškom nivou, savezima o pripremi Akcionog plana za nacionalne manjine prema Poglavlju 23 pretpri stupnih pregovora Srbije sa Evropskom unijom i revizijom Zakona o manjinama u Albaniji. Projekat je doprineo i promociji prvog izveštaja o ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini i izgradnji kapaciteta relevantnih institucija koje se bave izveštavanjem i izradom strategija u oblasti zaštite nacionalnih manjina u Crnoj Gori.

za dalji razvoj i promociju kroz organizovanje Dana otvorenih vrata, koji je okupio predstavnike opština učesnica iz celog regiona.

Ovi primjeri dobre prakse su pravi „domaći“ projekti koje su osmisili, razvijali i testirali ljudi iz regiona u samom regionu. Realizovali su ih lokalni timovi pod vodstvom opština, uz podršku lokalnih stručnjaka, a za njihovo praćenje i evaluaciju bili su zaduženi predstavnici nadležnih organa vlasti. Oni imaju potencijal da obezbede održiva ekonomična rešenja celom regionu.

Više informacija o projektu i njegovim rezultatima možete pronaći na internet stranici projekta, (Project website), Faceboook stranici (Facebook page), i mrežama Instagram i Twitter, kao i linkovima ka Publikaciji elemenata dobre prakse (Publication of Elements of Good Practice) i Završnom regionalnom izveštaju (the Final Regional Report), koji je prenio Evropski Koledž (College of Europe).

¹ Ova oznaka je bez prejudiciranja stavova o statusu i u skladu je sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj Deklaraciji o nezavisnosti.

Manjinski i lokalni mediji kao investicija u celokupne društvene integracije

Izvor: [Telegraf](#)

U Novom Sadu je 10. novembra održano peto izdanje Regionalne konferencije posvećene manjinskim i lokalnim medijima. Konferenciju su organizovali Magyar Szó, Asocijačija medija Srbije, Heror Media Pont i Giacomelli media. Ova konferencija će naredne godine preći u evropsku konferencijsku platformu, kao rezultat uspešnog petogodišnjeg rada, jedan je od zaključaka današnjeg događaja.

Tema jubilarnog izdanja konferencije koja se posle prošlogodišnjeg mesta održavanja u Beogradu, vratila u Novi Sad, bila su društvene integracije, u koju je postavljen fenomen zajednice. U tom kontekstu su se predstavnici državnih, pokrajinskih i lokalnih institucija i organizacija iz oblasti evrointegracija, marketinga, privrede, korporativnih i medijskih kompanija, odnosno asocijacija, zajedno sa manjinskim i lokalnim medijima iz Srbije i regionala bavili pitanjem razumeva-

Svečani ton ovogodišnjoj konferenciji pridodala je svojevrsna proslava učlanjenja dnevног lista Magyar Szó u Evropsku asocijацију dnevnih novina na manjinskim i regionalnim jezicima MIDAS kojoj

vlade, dodavši da postoji svest i o tome da se značajan broj medija na manjinskim jezicima, pre svega na lokalnom nivou, nakon privatizacije našao na tržištu, i rekao da će Pokrajinska vlada izdvojiti sredstva i za projektno finansiranje ovih medija čiji je značaj u njihovim sredinama izuzetno veliki.

Kroz tri konferencijska panela manjinski i lokalni mediji su se posmatrali kao izvori rešenja, u centru kojeg je pitanje sopstvenih identiteta i dijalog između njih.

je jedini dnevni list na mađarskom jeziku u Vojvodini pristupio u junu ove godine, na šta je upozorio član Upravnog odbora MIDAS-a, Bojan Brezigar.

Prilikom otvaranja konferencije potpredsednik Pokrajinske vlade, Đorđe Milićević, istakao je da su multietničnost i multikulturalnost Vojvodine način života u svim njegovim segmentima, uključujući i informisanje, i da tu činjenicu potvrđuje postojanje stabilnog sistema materijalne podrške najvažnijim medijima na manjinskim jezicima u Pokrajini.

Potpredsednik Milićević je rekao da je za štampanje 22 lista na osam jezika ove godine iz pokrajinskog budžeta izdvojeno nešto više od 264 miliona dinara, što je više od 90 od-

sto od ukupnih izdvajanja za podršku svim medijima u pokrajini, uključujući i one na srpskom jeziku.

„Najmanje toliko će biti planirano i u budžetu za 2017. godinu, što će obezbediti stabilno i održivo finansiranje izdavača“, naglasio je potpredsednik Pokrajinske

Konferencija je odgovorila na mnoga pitanja. Konstatovano je da digitalne platforme manjinskih medija ne predstavljaju rizik od gubitka identiteta nacionalnih zajednica i da manjinski mediji imaju, pored uloge informisanja, i ulogu koja „donosi“ jezik zajednice u porodicu, kao i ulogu koja povećava vidljivost nacionalne zajednice u celokupnom društvu i njenog prestiža.

Kao jedan od modela novog pozicioniranja manjinskih medija označen je i model moguće saradnje više manjinskih i drugih medija prilikom pripreme većih evropskih projekata.

Na konferenciji je data puna podrška otvaranju manjinskih medija prema tzv. većinskim zajednicama, a ukazano je i na potrebu formalizovanja rada Koordinacije nacionalnih saveta nacionalnih manjina i izrade strategije manjinske politike države Srbije.

Peto izdanje Regionalne konferencije posvećene manjinskim i lokalnim medijima u koje su se uključili predstavnici naših i regionalnih medija, MIDAS-a, tima za kandidaturu za Evropsku prestonicu kulture Novi Sad 2021, Privredne komore Srbije, korporativnog sektora, Olimpijskog komiteta Srbije ukazuje na to da je pravac razvoja manjinskih medija dobro zacrtan.

nja identiteta, kulture i pozicijom manjinskih i lokalnih medija kao protagonista novih rešenja u vreme intenzivnih promena i kreiranja novih parametara, koji čine i uređuju savremeno društvo. Centralni diskurs, kojim se ova Konferencija bavila je bilo značenje i pri-padnost zajednicama.

Manje od petine opština i gradova izdvojilo sredstva za medijske projekte na manjinskim jezicima

Od 150 gradova i opština u Srbiji koji su odgovorili na pitanja sajta Komšijske novosti, njih 31 je predviđelo sredstva za informisanje na jezicima nacionalnih manjina u svojim medijskim konkursima za 2016. godinu.

Sredstva su medijima dodeljena u 20 opština i gradova, dok se u 11 lokalnih samouprava, iako je konkursom bilo predviđeno, niko nije prijavio sa projektima na

jezicima manjina.

Na pitanja Komšijskih novosti do sada nije odgovorilo pet opština - Vrbas, Bački Petrovac, Opovo, Irig, Šid, kao ni 13 od 17 beogradskih opština.

Najviše novca za projekte na manjinskim jezicima dodelila je Opština Dimitrovgrad – 11,2 miliona dinara. Sav novac u ovoj opštini podeljen je medijima koji izveštavaju

Izvor: Udruženje novinara Srbije

na bugarskom jeziku.

Opština Kovačica je dodelila 7.575.000 dinara za dva projekta RTV „OK“ koji obuhvataju emitovanje na slovačkom, mađarskom i rumunskom jeziku.

Subotica je podržala osam projekata na jezicima manjina sa 6.350.000 dinara, dok je Novi Sad sa 6 miliona dinara podržao osam od 13 prijavljenih projekata.

U Indiji naredne godine konkurs i za medijske projekte na manjinskim jezicima

„U budžetu za narednu godinu Opštine Indija biće predviđena sredstva za sufinansiranje medijskih projekata na jezicima nacionalnih manjina“, rekao je za Komšijske novosti šef kabineta predsednika ove opštine, Nemanja Milojević.

„Opština Indija je početkom ove godine raspisala konkurs za sufinansiranje medijskih projekata na koji su konkurisali lokalni mediji koji emituju program na jeziku nacionalnih manjina, ali konkurs namenjen isključivo za programe nacionalnih manjina nije raspisivan“, rekao je Milojević.

Izvor: Komšijske novosti

On je dodao da se „trenutno kreira budžet za narednu godinu, a njime će biti predviđena posebna sredstva za programe nacionalnih manjina koji će moći da konkurišu sa svojim projektima“.

„Nedeljne novine“ pripašće novinarima, gasi se Radio „Temerin“

Minstarstvo privrede raskinulo je prošlog meseca drugi put privatizaciju lista „Nedeljne novine“ iz Bačke Palanke, jer vlasnik Milojko Pavlović nije poštovao kupoprodajni ugovor.

Pavlović koji je prošle godine za ovaj medij izlicitirao 34.000 evra nije uplatio tu sumu i uložio ugovorenii novac.

Zoran Baćina, zaštitnik državnog kapitala, koga je „Nedeljnim novi-

nama“ dodelilo Ministarstvo privrede, rekao je za Udruženje novinara Srbije, da zaposlenima plate kasne dva meseca, ali da je preduzeće pre toga poslovalo bez problema.

„Komisija Ministarstva privrede je vršila redovne kontrole i uočila kršenje ugovora. Akcije su vraćene u državno vlasništvo i zakazana je skupština akcionara kada će te akcije biti dodeljene zaposlenima“, rekao je Baćina.

On je dodao da su „Nedeljne novine“ čitane u Bačkoj Palanci, imaju dobre

prihode i saradnju sa lokalnom samoupravom.

„Nedeljne novine“ koje priređuju sadržaj i na mađarskom i slovačkom jeziku prodavate su prvi put pre osam godina, ali je i ta privatizacija raskinuta zbog nepoštovanja ugovora.

Dvojezični Radio „Temerin“ prestaće da emituje program 1. decembra kada mu ističe dozvola za emitovanje. Ovaj medij propustio je priliku za privatizaciju, pa je od oktobra prošle godine radio i dalje pod vlasništvom Opštine Temerin.

Obeležen nacionalni praznik albanske nacionalne manjine – Dan zastave

Izvor: Danas

Nacionalni praznik Albanije, Dan zastave, ove godine u opština sa većinskim albanskim stanovništvom na jugu Srbije obeležen je bez euforije i političke napetosti koji su ranijih godina bili uobičajeni.

Predsednik Opštine Preševo, Šćiprim Arifi, je tokom dana bio u Tirani na poziv gradačelnika albanske prestonice, Erjona Velijaja. Iz kabinetra predsednika opštine Preševo potvrđeno je Danasu da je Arifi potpisao Sporazum o saradnji ove i opština Tetovo, Priština, Ulcinj i Tirana, te da će ostati na proslavi Dana zastave. Albanski zvaničnici u ovoj opštini nisu bili raspoloženi za komentar potписанog sporazuma, navodeći da „nisu učestvovali u njegovoj pripremi i navodeći da nije reč o nikakvom tajnom dokumentu, već samo unapređenju regionalne saradnje“.

– Reč je o projektu međusobne koordinacije i bližeg povezivanja u oblasti ekologije, građevinarstva, privlačenju investitora i stvaranju ambijenta za poboljšanje socijalno ekonomskog položaja Albanaca u ovim opštinama. Na sporazumu se inten-

zivno radilo poslednjih nekoliko meseci, a Dan zastave je simbolično odabran za njegovo potpisivanje, – potvrdili su za Danas albanski izvori u Preševu, gde je na zgradi opštine pored srpske postavljena i zastava Albanije uz vrlo mali broj okupljenih građana. Najavljen je da će nakon povratka iz Tirane Arifi „izneti detaljnije sadržaj Sporazuma“.

Predsednik Opštine Bujanovac, Šaip Kamberi, je u svojoj kancelariji više od dva sata primao građane sa kojima je razgovarao o problemima sa kojima se suočavaju svakodnevno.

– Nezaposlenost je problem broj jedan u našoj opštini, kao i nedostatak privrednih aktivnosti i tu nam je neophodna pomoć države ali i stranih investitora, – ocenio je Kamberi.

Na zgradi SO Bujanovac pored srpske i zastave EU istaknuta je i zastava Albanije. Zastava je postavljena i na zgradi gde se nalaze prostorije Nacionalnog saveta Albanaca.

Primetno je bilo i da ove godine nije bilo parola sa podrškom nezavisnosti Kosova, kao ni veličanje poginulih pripadnika Oslobođilačke vojske Bujanovca, Preševa i Medveđe (OVPMB) što je ranijih godina bio

glavni deo ceremonije obeležavanja Dana zastave.

U bujanovačkom domu kulture održan je završni kulturno umetnički program „Nedelja u novembru“, gde je u poslednjih sedam dana gostovalo više pozorišnih i folklornih ansambala sa Kosova i iz Albanije.

Svečana sjednica povodom Dana Sandžaka

Izvor: Bošnjačko nacionalno vijeće

Bosnjačko nacionalno vijeće je 21. novembra održalo svečanu sjednicu povodom 20. novembra – Dana Sandžaka, nacionalnog blagdana Bošnjaka u Srbiji.

Dan Sandžaka obilježava se 20. novembra, u znak sjećanja na osnivanje Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Sandžaka (ZAVNOS), u Pljevljima 1943. godine.

Sjednica je otvorena čitanjem Historijske aporeme Sandžaka, autora dr. Redžepa Škrjelja, kao i biografije Sretena Vukosavljevića, predsjednika ZAVNOS-a i Rifata Burđovića Trša, narodnog heroja iz Drugog svjetskog rata.

Predsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća, dr. Sulejman Ugljanin, čestitao je 20. novembar svim građanima Sandžaka i istakao da je Sandžak historijska regija u kojoj vjekovima, zajedno, u harmoniji žive Albanci, Bošnjaci, Crnogorci i Srbi.

Svečanoj sjednici BNV-a su pored vijećnika prisustvovali i članovi Odbora Vijeća, bošnjački narodni poslanici, gradonačelnici i predsjednici sandžačkih opština, predstavnici nevladinog sektora, direktori škola u Sandžaku, kao i ostale zvanice iz javnog i kulturnog života.

Bošnjačko nacionalno vijeće je ustanovalo i godišnju manifestaciju Sandžački književni susreti kada se dodjeljuje književna nagrada

„Pero Čamila Sijarića“ koju je za 2016. godinu žiri dodijelio književniku Faizu Softiću iz Bijelog Polja.

U okviru obilježavanja ovogodišnjeg Dana Sandžaka delegacija BNV je posjetila Pljevlja i položila cvijeće pored spomen ploče osnivanja ZAVNOS-a, te održana dječja predstava „Halimina domovina“ u režiji dječije spisateljice i vaspitača, Suade Hodžić

Bošnjačko nacionalno vijeće je početkom mjeseca novembra, a u okviru obilježavanja Dana Sandžaka, raspisalo literarni konkurs „Sandžak se srcem izgovara“ i foto konkurs „Ovo je Sandžak“, oba namijenjena mlađima. Nagrade po konkursima će biti dodjeljene 2. decembra.

Dan Velike narodne skupštine

Izvor: Bunjevci

an Velike narodne skupštine, jedan od četri nacionalna praznika bunjevačke zajednice u Srbiji, obilužen je svečanom akademijom u Velikoj većnici Gradske kuće u Subotici, nuz prisustvo visoki pristavnika Republike Srbije, AP Vojvodine, Grada Subotice, odnosno domaćina, Nacionalnog savita bunjevačke nacionalne manjine u Srbiji.

Divaneć prid prisutnima, Bogdan Laban, gradonačelnik Subotice, je čestito praznik Bunjevcima, podsitio se istorijski činjenica koje opisivaje 25. novembra 1918. godine, te je dodo:

— Obeležavanje nacionalnog praznika Bunjevaca je prilika da se na trenutak osvrnemo na događaje iz burne jeseni 1918. godine i na vreme kada su rodoljubive težnje jugoslovenskih naroda koji žive pod ovim našom podnebljem počele da se ostvaruju. Bunjevci žive već 330 godina na ovim prostorima, i oni su primer da jedan narod, prolazeći kroz teška iskušenja i suočavajući se sa teškim problemima može da sačuva sebe, svoje običaje i kulturu, ako je jedinstven i ako čuva i neguje svest o svom postojanju. Svoj nacionalni identitet Bunjevci su uspeli da sačuvaju u ne baš jednostavnim istorijskim i društvenim okolnostima. U uverenju da će se ubrzati rad na standardizaciji bunjevačkog jezika, kao i da sledi postupak formalnog ukidanja odluke koja Bunjevcima, zajedno sa Šokcima, zabranjuje nacionalno opredeljenje, čestitam vam nacionalni praznik, te da vaša zajednica uvažena i poštovana još kako dugo živi na ovim prostorima.

— U istoriji današnje Vojvodine nema značajnijeg događaja od Velike narodne skupštine Srba, Bunjevaca i svih drugih koji su Banat, Bačku, dan ranije i Srem, prisajedinili Kraljevini Srbiji. Tog velikog dana istorija ovih prostora dobila je novi tok, bila je to istorijski dalekosežna odluka zahvaljujući kojoj smo svi danas ovde, ujedinjeni onako kako su to pre tačno 98 godina zamislili naši preci. Dva ponosna naroda, Srbci i Bunjevci, dve grandiozne ličnosti, Jaša Tomić i Blaško Rajić, dva grada Subotica i Novi Sad, odlučujuće su obeležili tu veliku istorijsku prekretnicu. Slobodarski duh Srba i Bunjevaca odigrao je ključnu ulogu u poslednjoj godini Prvog svetskog rata – kazao je pridsidnik Vlade AP Vojvodine, Igor Mirović.

Izaslanica pridsidnika Republike Srbije, Stanislava Pak Stanković, divanila je na-

porima aktuelne vlasti da niguje bogatstvo različitosti, a u svom obraćanju je naglasila:

— Ponosni smo na ono što su naši preci učinili, Srbci i Bunjevci zajedno. Ono što su oni učinili omogućilo je nama da živimo u miru i slobodi, da budemo pono-

da je 25. novembar 1918. godine „datum koji je svitlio i kad se činilo da za Bunjevce nema ni zraka Sunca“.

— Ne postoje ni vikovi, koje su ostavili iza sebe, ne postoji ni jezik ni kultura, ni kosti rasute po bojištima, sve više ne postoje. I tako dugo, da smo se i mi pokadkad pitali jesmo kad god i postojali. Jesmo, kaže naziv Velike narodne skupštine Srba, Bunjevaca i ostali Slovena. Jesmo, bili smo tamo, divanili našom milom ikavicom, letile su riči ko oslobođene tice, ostavili smo trag, dali sebe, jedino što smo i imali. I ko što uvik biva, s upornima i pravednima, pomako se i nač točak sriče, stali smo rame nuz rame ostali nacionalni manjina i borimo se za svoja prava, da ji do stignemo i nadoknadimo propušteno.

Svečanosti su prisustvovali i Gojko Radić, savetnik premijera Srbije, Mihalj Njilaš,

sni. Uverena sam da smo dostojni naših predaka i da ćemo sa teškim radom i naporom uspeti da iznesemo sve ono što su nam ostavili u nasleđe.

Pridsidnica Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine, dr Suzana Ku jundžić Ostojić, u svom referatu je istakla

podpridsidnik Pokrajinske Vlade i pokrajinski sekretar za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne manjine, Nebojša Kuzmanović i Đorđe Vukmirović, pomoćnici pokrajinskog sekretara za kulturu. U kulturno-umitičkom dilu programa učestvovali su Tamara Babić, Stela Bukvić i folklorci KUD „Aleksandrovo“.

Smjeli i strukturalno kompleksni projekt

Izvor: Hrvatska riječ

Strategija je dokument koji zacrtava put i viziju dugoročnog razvoja obrazovanja hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji i podložan je stalnom preispitivanju ciljeva kao i njihovim revizijama”, piše u „Nacrtu Strategije obrazovanja na hrvatskome jeziku” za razdoblje 2017. – 2021. kojega je pripremio Odbor za obrazovanje Hrvatskog nacionalnoga vijeća. Strategija je donesena u skladu sa Strategijom obrazovanja u Srbiji do 2020., te u skladu sa „Strategijom Europa 2020.”, a prethodnica Strategije je „Platforma o školovanju pripadnika hrvatske nacionalne manjine na materinskom jeziku u Republici Srbiji” koju je izradio pedagog Dujo Runje sa suradnicima.

Radi što većeg uključivanja ljudi koji žele konstruktivno pridonijeti, ne samo kvalitetu dokumenta nego i tek predstojećem življenu strategije HNV je organizirao u protekla dva tjedna javne rasprave u četiri mesta

Za predstavnike institucija, ujedno i posljednja javna rasprava, organizirana je 21. studenoga u plavoj vijećnici subotičke Gradske kuće.

Strategiju je finansijski podržala Fondacija za otvoreno društvo u Srbiji, a njezina ravnateljica, Jadranka Jelinčić,

„Dокумент je blagovremen, jer on sada pokazuje tko su saveznici i na čiju pomoć se može računati u njegovoj realizaciji. Dokument ove vrste je uporište za jedno sustavno praćenje što je ostvareno i kako je ostvaren i u kojoj mjeri. Tijekom реализациje ovaj dokument će morati biti

izjavila je da je ovo smjeli i strukturalno kompleksni projekt i prvi strateški dokument koji predlaže i stavlja na uvid javnosti jedna nacionalna manjina u Srbiji, te da ova strategija može biti pokazatelj za druge kako

uskladišteni s općim politikama zbog toga što svi očekujemo i da će Srbija napraviti određene inovacije u samoj svojoj strategiji razvoja obrazovanja”, rekla je Jelinčić koja je na kraju dodala da joj je zadovoljstvo što je Fondacija posvećena davanju potpore unaprjeđenju prava nacionalnih manjina u Srbiji.

Predsjednik HNV-a, Slaven Bačić, rekao je da je ovo jedan od najznačajnijih i najkvalitetnijih dokumenata koji je izšao iz HNV još od 2002. godine.

„Osnovni smisao Strategije jeste budućnost, razumljivo je da možda neće sve biti ostvareno u narednom razdoblju, ali mi trebamo težiti k ostvarenju većine ovih ciljeva. Način na koji ćemo to ostvariti će se iskristalizirati u narednome razdoblju”, rekao je Bačić uz konstataciju da je ključan cilj povećati broj djece koji pohađaju nastavu na hrvatskome jeziku, te da u tome može pomoći svatko iz zajednice.

– Subotici, Sonti, Monoštoru i Tavankutu. Na raspravama je tim koji je radio Strategiju na čelu s koordinatoricom, Jasnom Vojnić, prezentirao sumirane podatke, rezultate ispitivanja javnog mnjenja i Strategijski plan.

Treba planirati aktivnosti. Jelinčić je rekla da je ovo dobro osmišljena aktivnost, a hoće li Strategija biti realizirana ovisiće od nositelja kulturne autonomije, ali i od drugih čimbenika, općeg društvenog ambijenta u kojоj će se realizirati, ali i od vlasti...

Mađarska gradi univerzitetski kampus u Subotici

Izvor: vajma.info

Muzetno je važno da naša deca nauče srpski i s tim ciljem smo ove nedelje uspeli da postignemo to da se srpski u školama predaje kao strani jezik” – rekao je Ištvan Pastor, predsednik Saveza vojvođanskih Mađara (SVM), u Subotici juče na konferenciji za medije koju je održao zajedno sa Zoltanom Balogom, ministrom za ljudske resurse u Vladi Mađarske.

Balog je prethodno u Novom Sadu posetio studentske domove „Apacai“ i „Evropa“.

Balog i Pastor su pred predstavnike medija izašli nakon razgovora iz zatvorenih vrata.

Pastor se zahvalio mađarskoj vladi na pomoći, dodavši da bez nje ne bi bio završen studentski dom „Evropa“, koji ne bi ni funkcionisao bez pomoći Mađarske, a ne bi bilo ni programa stipendija.

Pastor je rekao da je u razgovoru s Balogom bilo reči i o novim programima: o kupovini i obnovi univerzitetskog centra za obuku sa sedištem u Subotici, o petoj fazi obnove zgrade Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici, rešavanju finansijskih problema tog fakulteta i o sprečavanju propadanja zgrade Visoke tehničke škole u Subotici.

Pastor je rekao da je od Baloga tražio pomoć i za završetak zgrade Salašarskog pozorišta u Kavilu, razvoj Senčanskog kamernog pozorišta, pomoć funkcionisanju „Mađar soa“ i „Het napa“ (listova Mađarskog nacionalnog saveta - prim. prev), kao i razvoj Svetog bunara u Doroslovu.

U vezi sa time Balog je naveo da je na prvom mestu proširenje visokog obrazovanja u Subotici i da je namera da se izgradi ozbiljan kampus. Novac za kupovinu nekretnine je već obezbeđen, a gazda projekta će biti Fondacija „Sekereš Laslo“. Potvrđio je da će mađarski univerzitetski kampus biti ispostava Segedinskog univerziteta, gde će se u prvom krugu odvijati nastava ekonomije i pedagogije za osobe s posebnim po-

trebama, a u drugom krugu biće otvoren smer inženjerske informatike.

Dodao je da će na zajedničkoj sednici srpske i mađarske vlade položaj mađarske manjine imati istaknuto mesto.

Učesnici Vojvođanskog naučnog okruglog stola su zauzeli stav da u cilju zauzvajanja velike stope nezaposlenosti i iseljavanja smatraju da je prihvatljiva isključivo nastava koja poseduje akreditaciju u Srbiji i koju drže domaći profesori, dok angažovanje gostujućih profesora iz Mađarske podržavaju samo ako je ono privremeno, ako se radi o

verziteta za koje postoji potreba u Vojvodini i da je zato otvorena za dijalog sa onima koji se ne slažu sa najavljenim planovima. „Nemamo nameru da šaljemo one profesore u Vojvodinu za kojima ovde nema potrebe. Ako je ovde bolja ponuda i ako su jače institucije onda oni naravno neće dolaziti“ – rekao je Balog.

Pastor smatra da je okrugli sto i zaključci koji su iz njega proizašli „slobodniji žanr“, a da je drugi pristup životniji. Treba se potruditi da se ambiciozno formulisani zaključci sretnu sa životom. Realnost je da SVM i

deficitarnim zanimanjima i u dogovoru s ovdašnjim institucijama.

Balog je na novinarsko pitanje u vezi s tim rekao da sve dok ovdašnji profesori ne budu mogli da drže tu nastavu, ne može biti prepreke „pred deljenjem resursa“. „Ovo ne znači konkurenциju, jer će studenti ovde dobijati diplome. Konkurenčija bi bila da mladi odlaže da uče u Segedin, Budimpeštu ili zapadnu Evropu“ – smatra mađarski ministar, dodavši da se ne sme mladima oduzimati mogućnost slobodnog kretanja. Važno je da od obdaništa do srednje škole budu vaspitani tako, da imaju želju da se vrate, a tome pomažu projekti ekonomskog razvoja od više milijardi.

Balog kaže da njegova vlada podržava samo one ispostave mađarskih uni-

mađarska vlada imaju u potpunosti usaglašen stav – dodaо je Pastor. Sustina tog stava je da Univerzitet u Novom Sadu i svi njegovi fakulteti imaju prioritet, ali da postoje potrebe koje se mogu zadovoljiti samo relokacijom nastave mađarskih univerziteta, jer se ti kursevi ne mogu ostvariti u sklopu Univerziteta u Novom Sadu. Nakon što se u okviru obuke iz Mađarske dostigne potreban broj stručnjaka koji omogućava nastavu na duži rok, biće započeta drugačija visokoškolska nastava – rekao je Pastor. Naglasio je da njegova partija ne smatra realnim pitanje stvaranja Subotičkog mađarskog univerziteta, ali smatra važnim Univerzitet u Novom Sadu, Učiteljski fakultet na mađarskom jeziku u Subotici i mađarski kampus.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Fondacija za otvoreno društvo, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda i Misija OEBS u Srbiji. Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove vlada i organizacija koje finansiraju projekat